ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΩΝ

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΜΙΝΙΑΡ ΚΙ' Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ

(Ἀληθινή ἱστορία μὲ ἥρωα τὸ βασιλέα τῆς Γαλλίας Λουδοβίκο 14ον)

ΝΑ πρωΐ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1865, τρεῖς ἄνδρες καὶ μιὰ ὡραιοτάτη νέα ρρισκοντουσαν στὴν αὐθουσα του «Ἀρεως», μια ἀπο τις μεγαλοπρεπέστερες τῶν ἀνακτορων τοῦ Σαὶν - Κλοὺ, στο Παρισι. Ὁ πρωτος ἀπὸ τους ἄνδρες αὐτοὺς, ἦταν ὁ «Βασιλεὺς - Ἥλιος», Λουδοβίκος ΙΔ, στὴ δυσι της νεότητος του πειά. Ὁ δευτερος ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος του Μπλουέν, ἕνας ἄνθρωπος γεμάτος ἀρετὲς καὶ κακίες, ὑπέροχος αὐλικος καὶ ἐπιφοβος ἄνθρωπος σὲ ὅλους, ἐκτὸς απ' τὸν αὐθεντη του. Ὁ τρίτος ἦταν ὁ διάσημος ζωγράφος Πέτρος Μινιάρ, ὁ μόνος ἀξιος ἀντιπαλος κι' ἀντιμηλος του επισης διασημου συναδελφου του Λεμπρὲν. Ὑσο γιὰ τὴν ὡραιοτάτη νέα, ἐκείνη ἦταν ἡ κόρη τοῦ καλλιτεχνου μας. Δεν θα σὰς περιγράψουμε την ἀπσράμιλλη καλλονή της. Τὴν ἔχει μόη ἀπαθανατίσει ὁ ὑπεροχος πατέρας της στὰ αριστουργηματα του, γιατί ἀποκλειστικῶς σχεδον χρησιμοποιουσε την κορη του γιὰ μοντέλλο τῶν ζωγραφικῶν πινάκων του. Μπορεῖτε λοιπὸν νὰ τὴν δῆτε ἀκόμη ὁλοζώντανη, σὲ ὅσα Μουσεῖα ὑπάρχουν ἔργα τοῦ Μινιάρ! Ὁ καλλιτέχνης εἶχε ἀναλάβει νὰ διακοσμηση μὲ τοιχογραφίες τὴν αὐθουσα τοῦ «Ἄρεως». Ἐκείνες μάλιστα τὶς ἡμερες μόλις εἶχε τελειώσει μιὰ τοιχογραφία του — ἡ Ἄνοιξις ἐπάνω σ' ἕνα ἅρμα μαζὺ μὲ τὸν Ἀπόλλωνα — κι' ὁ βασιλεὺς μὲ τὸν ἀρχιθαλαμηπόλο του ἀλλαζαν μαζὺ μὲ τὸν Μινιὰρ διάφορες κρίσεις γιὰ τὸ ἀριστούργημα αὐτό. Σὲ μιὰ στιγμὴ ὁ βασιλεὺς διέκοψε κάποια παρατήρησι τοῦ Μινιὰρ καὶ τοῦδωσε ἕνα δίπλωμα μέλους τῆς «Ἀκαδημίας τῶν Ζωγράφων», τῆς ὁποίας ἦταν πρόεδρος ὁ Λεμπρὲν, ὑπογραμμένο καὶ σφραγισμένο μὲ τὴ βασιλικὴ σφραγίδα του. Ὁ Μινιὰρ τὸ πῆρε ἥσυχα, τὸ διάβασε, κι' ὁ Λουδοβῖκος περίμενε ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ νὰ τὸν δῆ νὰ πέφτη στὰ πόδια του ἀπὸ εὐγνωμοσύνη γιὰ τὴν εὔνοια. Φανταστῆτε ὅμως την κατάπληξί του, ὅταν εἶδε τὸν καλλιτέχνη νὰ τοῦ ἐπιστρεφη τὸ δίπλωμα μὲ βαθύτατο σεβασμὸ καὶ νὰ τοῦ ψιθυρίζη :

—Εὐχαριστῶ ἀπὸ βάθους ψυχῆς τὴν Ὑμετέραν Μεγαλειότητα καὶ θὰ τὴν εὐγνωμονῶ σὲ ὅλη μου τὴ ζωή... Ἀλλὰ δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἀπλοῦν μέλος μιᾶς Ἀκαδημίας, στὴν ὁποία ὁ Λεμπρὲν εἶνε πρόεδρος!

Ὁ Λουδοβῖκος ζάρωσε τὰ φρύδια. Ἡ κόρη τοῦ Μινιάρ ἔγινε χλωμή. Κι' ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος Μπλουέν, ποὺ τόσο εὐνοοῦσε τὸν καλλιτέχνη, τὸν θεώρησε χαμένον πειά.

—Καὶ ποιά, λοιπὸν, Ἀκαδημία θὰ καταδεχθῆτε νὰ τιμήσετε μὲ τὴν παρουσία σας; ρώτησε ἐπιτέλους ὁ μονάρχης, μὲ τόνο φωνῆς, ποὺ θὰ λύγιζε κάθε ἄλλον, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν θαραλέο καλλιτέχνη.

—Τὴν «Ἀκαδημία τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ», ἡ ὁποία αὔριο θὰ μὲ ἐκλέξη πρόεδρό της καὶ θὰ ὑποβάλη τὴν ἐκλογή μου στὴν ἔγκρισι τῆς Μεγαλειότητός σας!... ἀποκρίθηκε μὲ σθένος ὁ Μινιάρ.

Ὁ Λουδοβῖκος ζάρωσε περισσότερο τὰ φρύδια του. Αὐτὴ ἡ ἀντιζηλία τῶν δυὸ κορυφαίων ζωγράφων, δημιουργημάτων τῆς ἴδιας του γενναιοδωρίας καὶ προστασίας, τοῦ ἄρεσε βέβαια. Εἶχε τὴ γνώμη—σωστή, ἄλλωστε—ὅτι ὅταν δυὸ μεγαλοφυΐες ἀλληλοζηλεύονται, ὁ συναγωνισμός των αὐτὸς θὰ βγῆ ἀσφαλῶς γιὰ τὸ καλὸ τῆς Τέχνης. Δὲν μποροῦσε ὅμως νὰ συγχωρήση στὸν Μινιὰρ τὴν τολμηρὴ ἄρνησί του στὶς ὑψηλὲς ἐπιθυμίες του, καὶ γι' αὐτὸ εἶπε μὲ δυσαρέσκεια :

—Μὰ τὴν ἀλήθεια, μαίτρ, θαυμάζω τὴν περιφρόνησί σου πρὸς τὰ Βασιλικὰ Διατάγματά μου.... Τέτοιο θάρρος γνώμης δὲν πολυταιριάζει στὴν ταπεινὴ καταγωγή σου!

Κι' ἔκανε νὰ ψύγη, γυρίζοντας προηγουμένως νὰ ὑποκλιθῆ—μὲ τὴν ἄφθαστη βασιλικὴ ἀβρότητα, ποὺ τὸν χαρακτήριζε πάντα—στὴν κόρη τοῦ καλλιτέχνου. Ἐκείνη ὅμως τόσο ζωηρὰ εἶχε κοκκινίσει ἀπ' τὰ προσόβλητικὰ γιὰ τὸν πατέρα της λόγια τοῦ βασιλέως, ὥστε ἡ γλυκειὰ καλλονή της εἶχε γίνει πιὸ χτυπητή. Κι' ἐνῶ ὁ Λουδοβῖκος, ἄθελά του, κοντοστάθηκε μιὰ στιγμὴ νὰ τὴν θαυμάση, ἐκείνη τοῦ εἶπε :

—Μεγαλειότατε, οἱ ταπεινῆς καταγωγῆς πρόγονοί μου ἔχυσαν ἱπποτικὰ τὸ αἷμα τους στὰ πεδία τῶν μαχῶν κι' ἔγιναν ἄξιοι τοῦ θαυμασμοῦ τοῦ ἐνδόξου προπάππου σας!

Ὁ Λουδοβῖκος, ὅσο ἦταν ἀμείλικτος στὴν ἀλαζονεία τῶν ἀνδρῶν, μὲ τόση εὐμένεια συγχωροῦσε τὴν αὐθάδεια τῶν γυναικῶν. Χαμογέλασε λοιπὸν, στηρίχτηκε στὸ σπαθί του κι' εἶπε μὲ καλωσύνη :

—Διηγηθῆτε μου, τότε, αὐτὴ τὴν ἱστορία, δεσποινίς!...

—Πιστεύω ὅτι σώθηκες! μουρμούρισε μὲ χαρὰ ὁ Μπλουέν στ' αὐτὶ τοῦ ζωγράφου.

—Μαλιστα, Μεγαλειότατε! ἀποκρίθηκε θαρραλέα ἡ κόρη τοῦ καλλιτέχνου. Ὁ πάππος μου λεγόταν Πέτρος Μαυρος κι' ἦταν μαζυ μὲ τα ἄλλα ἕξη ἀδέλφια του στὴν ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία τοῦ ἐνδόξου προπάππου σας Ἐρρίκου 4ου... Καὶ τὰ ἑπτὰ αὐτὰ ἀδελφια ἦσαν ἀνδρειότατα καὶ ὡραιότατα συγχρόνως!...

—Πραγματικως, δεσποινίς! Ἡ ὡραιότης εἶνε, καθὼς βλέπω, κληρονομικη στὴν οἰκογένειά σας! διέκοψε μὲ αὐρότητα ὁ Λουδοβῖκος.

—Μιὰ μέρα λοιπὸν, συνέχισε ἡ κοπέλλα, κάνοντας πὼς δὲν ἄκουσε τὸ κομπλιμέντο, οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ πρόγονοί μου τόσο διακρίθηκαν στὴ μάχη, ὥστε ὁ Ἐρρίκος 4ος τοὺς φώναξε καὶ τοὺς ἔσφιξε τὰ χέρια καὶ τους εἶπε ὕστερα μὲ θαυμασμὸ : «Ἐσεῖς, γενναῖοι μου, δὲν εἶσθε Μ α ῦ ρ ο ι... Ἐσεῖς εἶσθε σωστὰ κ ο υ κ λ ά κ ι α!» (*). Ἀπὸ τότε τὸ καινούριο αὐτὸ ὄνομα Μινιὰρ (κουκλάκι), μᾶς ἔμεινε στὴν οἰκογένεια σὰν τίτλος εὐγενείας καὶ θὰ μᾶς ἐπιτρέψη ἡ Μεγαλειότης σας νὰ χαιρώμαστε γι' αὐτό!...

—Ἂς τὸ ἐπιτρέπω, δεσποινίς! ἀποκρίθηκε μὲ εὐμένεια ὁ Λουδοβῖκος. Ἂς εἶνε, μαίτρ.... Βλέπω ὅτι ἔχεις καὶ τίτλους εὐγενείας, ποὺ οὐτε κὰν τους ἐπιφιαζόμουν... Ὅσο γιὰ την Ἀκαδημία μου καὶ γιὰ τὴ νεοσύστατη τὴ δική σου, θὰ τὰ ξαναποῦμε ἄλλη φορά... Ἐντωμεταξὺ ὅμως, γιὰ νὰ συμφιλιωθῆμε, σκέπτομαι νὰ ζωγράφω μπροστά σου γιὰ μια καινουρια εἰκόνα μου. Ἐκτὸς ἂν με βρίσεις τώρα κάπως πιὸ ηλικιωμένο ἀπὸ ὅ,τι ἤμουν τὴν τελευταία φορά!...

—Μεγαλειότατε! ἀποκρίθηκε μὲ θαυμαστὴ ἐτοιμότητα ὁ Μινιάρ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι βλέπω στὰ μαλλιὰ τῆς Ὑμετέρας Μεγαλειότητος μερικες δάφνες δόξης περισσότερες ἀπὸ πρίν!...

Ἡ φρασις του αὐτὴ ἀπεφασισε τὴν τυχη του. Ὁ βασιλεὺς, κολακευμένος ἀπὸ μιὰ τέτοια ἀβροφροσύνη, ἀποκλίθηκε μπροστὰ στὴ δεσποινίδα, ἄπλωσε τὸ χέρι του νὰ τοῦ τὸ φιλήση ὁ καλλιτέχνης—δείγμα εὐνοίας κι' εὐχαριστήσεως—κι' ἔφυγε, χωρίς νὰ τοῦ ξαναπῆ λέξι γιὰ τὴν Ἀκαδημία τοῦ Λεμπρὲν.

Μερικὲς ἡμέρες ἀργότερα ἐνέκρινε τὴν ἐκλογὴ τοῦ Μινιὰρ ὡς προέδρου τῆς «Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ» καὶ τοῦστειλε συγχρόνως ἕνα δίπλωμα εὐγενείας, ὡς «βαρώνου Μινιάρ», αἰτιολογημένο σύμφωνα μὲ τὴ διήγησι τῆς κόρης του. Καὶ στὸν ἀρχιθαλαμηπόλο του Μπλουέν, ὁ ὁποῖος τόσο ὑποστήριζε τὸν Μινιάρ, εἶπε γιὰ ἀπάντησι στὶς εὐχαριστίες του :

—Φίλε μου, ἡ μεγαλοφυΐα ἔχει πάντοτε τὰ δικαιώματά της ἀπέναντί μου... Τίποτε δὲν μπορῶ νὰ ἀρνηθῶ στοὺς ἀξίους ἀντιπροσώπους τῆς Τέχνης καὶ τῶν Γραμμάτων, γιατί στὰ ἀριστουργήματά των βασίζομαι γιὰ νὰ λαμπρύνω τὴ βασιλεία μου!...

Τὸ 1690 πέθανε ὁ Λεμπρὲν κι' ὁ βασιλεὺς διώρισε τὸν Μινιὰρ πρόεδρο τῆς «Βασιλικῆς Ἀκαδημίας τῶν Τεχνῶν». Συγχρόνως προικοδότησε τόσο λαμπρὰ καὶ τὴν κόρη του, ὥστε τὸ πεντάμορφο αὐτὸ πρότυπο τῶν ἀριστοτεχνημάτων τοῦ πατέρα της ἔγινε ἀργότερα μαρκησία ντὲ Φεκιέ.

Καὶ γιὰ νὰ τελειώνουμε τὴ διήγησί μας, προσθέτουμε ὅτι ὁ Μινιάρ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων ὑπεροχων πινάκων, ποὺ ζωγράφισε, ἦταν ἀπαράμιλλος κυριολεκτικῶς στὰ πορτραῖτα. Ἰδιαιτέρως δὲ τὸ πορτραῖτο τῆς κυρίας ντ' Ἐρβὰρ—τρυφερῆς φίλης τοῦ Λαφονταίν—εἶχε τόση ἐπιτυχία καὶ τόση ζωὴ ἐπάνω του, ὥστε γελιόταν κι' αὐτὸς ἀκόμη ὁ παπαγάλος της.

—Κυρία! Κυρία!... Φίλησέ με!...

Ἔτσι φώναζε πάντα τὸ εὐνοούμενο αὐτὸ πουλί της, ὅταν τὸ πήγαιναν μπροστὰ στὸ πορτραῖτο τῆς κυρίας του καὶ ξεγελιόταν ἀπὸ τὴν ὁμοιότητα!...

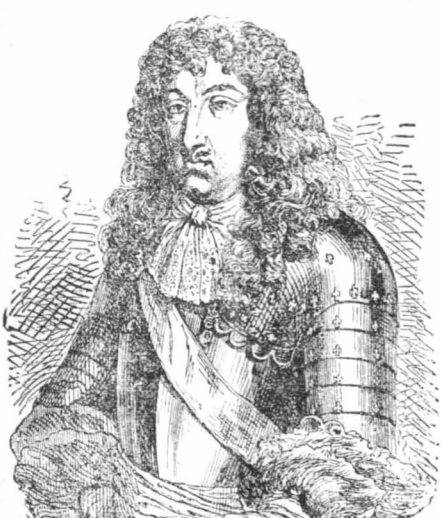

Ὁ Λουδοβῖκος 14ος

(*) ΣΗΜ. — Maures = Μαῦροι, ἤσαν οἱ τραχεῖς Ἄραβες κατακτηταὶ τῆς Ἱσπανίας. Καὶ Mignard (Μινιάρ) = κουκλάκι, λέξις δηλαδὴ τῆς ἰδίας σημασίας μὲ τὴ λέξι «Μινιόν».

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Ὅλα τὰ πράγματα σ' αὐτὸ τὸν κόσμο εἶνε καπνὸς καὶ ἄέρας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ χρῆμα.

* * *

Φιλία χωρὶς καυγαδάκια, πολὺ γρήγορα χάνεται.

* * *

Τὸ χρῆμα δὲν εἶνε μόνο καλὸς ὑπηρέτης, ἀλλὰ καὶ κακὸς κύριος.